

Gedifferentieerde evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht

Inhoudstafel:

1	INLEIDING	1
2	VERGELIJKENDE EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 15 T.E.M. 49 JAAR VOLGENS GESLACHT	2
3	VERGELIJKENDE EVOLUTIE VAN DE BEROEPSBEVOLKING VAN 15 T.E.M. 49 JAAR VOLGENS GESLACHT	3
4	VERGELIJKENDE EVOLUTIE VAN DE WERKENDE BEVOLKING VAN 15 T.E.M. 49 JAAR VOLGENS GESLACHT EN ECONOMISCHE SECTOR	4
5	VERGELIJKENDE EVOLUTIE VAN DE LOONTREKKENDEN VAN 15 T.E.M. 49 JAAR VOLGENS GESLACHT, ECONOMISCHE SECTOR EN NIJVERHEIDSTAK	6
6	INTERNATIONALE VERGELIJKING	9
7	UITSTROOM UIT DE LANGDURIGE WERKLOOSHEID NAAR HET DIENSTENCHEQUESTELSEL	10
7.1	<i>Uitstroom uit de langdurige werkloosheid</i>	10
7.2	<i>Ratio van de uitstromers naar het dienstenchequestelsel</i>	11
7.3	<i>Dienstenchequewerkneemsters die in 2011 uit de werkloosheid kwamen</i>	11
8	UITSTROOM UIT DE LANGDURIGE WERKLOOSHEID NAAR NIET-VERGOEDBAARHEID	12
9	BESLUIT	14

1

Inleiding

Als de evolutie van de langdurige werkloosheid (2 jaar en +) van de -50-jarige UVW-WZ¹ vanaf 2005² wordt nagegaan, stellen we volgens geslacht en leeftijd een verschillende evolutie vast.

Tabel 1
Evolutie van de langdurige werkloosheid volgens geslacht en leeftijdsklasse

Jaar	< 30 jaar			30 t.e.m. 39 jaar			40 t.e.m. 49 jaar			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2005	20 313	24 663	44 977	29 478	41 274	70 752	36 005	44 320	80 324	85 796	110 257	196 053
2006	18 923	21 963	40 886	27 570	34 693	62 263	36 304	41 737	78 041	82 797	98 393	181 190
2007	17 438	19 693	37 132	23 773	27 421	51 194	32 746	34 426	67 171	73 957	81 540	155 497
2008	15 341	17 160	32 502	21 134	23 430	44 564	27 656	27 016	54 673	64 132	67 606	131 738
2009	14 907	15 365	30 272	20 999	21 245	42 244	25 527	23 520	49 047	61 433	60 130	121 563
2010	15 724	14 506	30 230	22 122	20 246	42 368	25 478	22 236	47 714	63 324	56 988	120 312
2011	15 857	13 802	29 658	22 879	19 706	42 585	25 962	21 535	47 497	64 697	55 043	119 740
2012	15 089	12 831	27 920	22 258	18 871	41 129	25 148	20 262	45 410	62 494	51 965	114 459
2005	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2006	93	89	91	94	84	88	101	94	97	97	89	92
2007	86	80	83	81	66	72	91	78	84	86	74	79
2008	76	70	72	72	57	63	77	61	68	75	61	67
2009	73	62	67	71	51	60	71	53	61	72	55	62
2010	77	59	67	75	49	60	71	50	59	74	52	61
2011	78	56	66	78	48	60	72	49	59	75	50	61
2012	74	52	62	76	46	58	70	46	57	73	47	58

Bron: RVA – statistiek van de betalingen

Ongeacht de bestudeerde leeftijdsklasse is de daling het sterkst bij de vrouwen.

Tabel 2
Langdurige werkloosheid volgens geslacht en leeftijdsklasse (verschil uitgedrukt in basispunten)

Jaar	< 30 jaar			30 t.e.m. 39 jaar			40 t.e.m. 49 jaar			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Verschil	Mannen	Vrouwen	Verschil	Mannen	Vrouwen	Verschil	Mannen	Vrouwen	Verschil
2012	74	52	- 22 basispunten	76	46	- 30 basispunten	70	46	- 24 basispunten	73	47	- 26 basispunten

Bron: RVA – statistiek van de betalingen

Tussen 2005 en 2012 is de daling bij de vrouwen groter: van 22 basispunten voor de -30-jarigen tot 30 basispunten voor de 30- t.e.m. 39-jarigen.

Hoe is die verschillende evolutie volgens geslacht te verklaren? Een aantal hypothesen kunnen naar voren worden geschoven. We bekijken er twee daarvan van naderbij, nl. de invloed van het stelsel van de dienstencheques en de invloed van de sancties die werden uitgesproken in het kader van de procedure tot activering van het zoekgedrag naar werk.

Vooraleer we die twee hypothesen bespreken, situeren we die evolutie eerst in de meer algemene context van de evoluties tussen 2005 en 2012 van de bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar, van de beroepsbevolking, van de werkende bevolking en van de loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar volgens geslacht, economische sector en nijverheidstak. We vergelijken eveneens de evolutie van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen in België met die in de andere Europese landen.

¹ De UVW-WZ van 50 jaar en ouder werden niet opgenomen in onze studie wegens de belangrijke invloed van de reglementaire wijzigingen sedert 2002 op de evolutie van hun aantal.

² De studie loopt over de periode 2005 – 2012. Enerzijds werden er in 2004 twee maatregelen ingevoerd die een groot effect hadden op de langdurige werkloosheid, m.n. de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk en het stelsel van de dienstencheques, en anderzijds betreffen de laatst beschikbare tewerkstellingscijfers het jaar 2012.

2

Vergelijkende evolutie van de bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar volgens geslacht

In dit hoofdstuk vergelijken we de evolutie in België van de vrouwelijke en de mannelijke bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar tussen 2005 en 2012.

Tabel 3

Vergelijkende evolutie van de vrouwelijke en de mannelijke bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar

Jaar	15 t.e.m. 49 jaar		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
2005	2 525 366	2 472 014	4 997 380
2006	2 529 717	2 479 116	5 008 833
2007	2 536 788	2 486 411	5 023 199
2008	2 545 690	2 495 625	5 041 315
2009	2 551 178	2 502 853	5 054 031
2010	2 552 845	2 505 817	5 058 662
2011	2 588 377	2 527 301	5 115 678
2012	2 594 817	2 531 418	5 126 235
2005	100	100	100
2006	100,2	100,3	100,2
2007	100,5	100,6	100,5
2008	100,8	101,0	100,9
2009	101,0	101,2	101,1
2010	101,1	101,4	101,2
2011	102,5	102,2	102,4
2012	102,8	102,4	102,6

Bron: Eurostat – EAK – demo_pjangroup

Tussen 2005 en 2012 is de bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar met 2,6% gegroeid; volgens geslacht is er weinig verschil: de toename bij de vrouwen was iets kleiner (+2,4%).

3

Vergelijkende evolutie van de beroepsbevolking van 15 t.e.m. 49 jaar volgens geslacht

In dit hoofdstuk vergelijken we de evolutie in België van de vrouwelijke en de mannelijke beroepsbevolking³ van 15 t.e.m. 49 jaar tussen 2005 en 2012.

Tabel 4

Vergelijkende evolutie van de vrouwelijke en de mannelijke beroepsbevolking van 15 t.e.m. 49 jaar

Jaar	15 t.e.m. 49 jaar		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
2005	2 004 600	1 679 300	3 684 000
2006	1 998 600	1 684 100	3 682 700
2007	2 001 600	1 699 100	3 700 600
2008	2 006 000	1 720 000	3 726 000
2009	1 989 700	1 709 700	3 699 300
2010	1 990 900	1 728 600	3 719 500
2011	1 959 500	1 697 600	3 656 900
2012	1 966 600	1 692 400	3 659 000
<hr/>			
2005	100	100	100
2006	99,7	100,3	100,0
2007	99,9	101,2	100,5
2008	100,1	102,4	101,1
2009	99,3	101,8	100,4
2010	99,3	102,9	101,0
2011	97,8	101,1	99,3
2012	98,1	100,8	99,3

Bron: Eurostat – EAK – Ifsa_agan

De totale beroepsbevolking is tussen 2005 en 2012 met 0,7% gedaald, maar die afname is volledig toe te schrijven aan de mannen. Zij laten een daling van 1,9% noteren. Bij de vrouwen daarentegen was er een toename met 0,8%. Deze stijging kan worden verklaard door de geleidelijke vervrouwelijking van de arbeidsmarkt die nog steeds aanhoudt (de participatiegraad op de arbeidsmarkt blijft nog steeds lager bij de vrouwen dan bij de mannen) en door de crisis, waardoor een 2^e gezinsinkomen nodig wordt.

We stellen dus een groot verschil vast in de evolutie van de beroepsbevolking van 15 t.e.m. 49 jaar naargelang het geslacht. In het volgende hoofdstuk zullen we nagaan of de aangroei van de vrouwelijke beroepsbevolking het resultaat is van een toename van de werkende of van de werkloze bevolking.

³ De beroepsbevolking die hier wordt beschreven, stemt overeen met de gegevens van de Enquête naar de Arbeidskrachten. De cijfers verschillen van de administratieve gegevens, o.m. betreffende de werkloosheid.

4

Vergelijkende evolutie van de werkende bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar volgens geslacht en economische sector

In dit hoofdstuk vergelijken we enerzijds de evolutie van de werkende vrouwelijke en mannelijke bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar, en anderzijds die beide populaties volgens de economische sector waartoe ze behoren.

Tabel 5

Vergelijkende evolutie van de werkende vrouwelijke en mannelijke bevolking van 15 t.e.m. 49 jaar

Jaar	15 t.e.m. 49 jaar		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
2005	1 834 000	1 508 100	3 342 200
2006	1 835 000	1 516 700	3 351 700
2007	1 851 600	1 545 800	3 397 400
2008	1 861 400	1 579 000	3 440 400
2009	1 815 700	1 558 500	3 374 100
2010	1 807 900	1 566 700	3 374 800
2011	1 800 400	1 562 700	3 363 200
2012	1 791 700	1 553 000	3 344 600
<hr/>			
2005	100	100	100
2006	100,1	100,6	100,3
2007	101,0	102,5	101,7
2008	101,5	104,7	102,9
2009	99,0	103,3	101,0
2010	98,6	103,9	101,0
2011	98,2	103,6	100,6
2012	97,7	103,0	100,1

Bron: Eurostat – EAK – lfsa_egan

De gematigde groei van de vrouwelijke beroepsbevolking (+ 0,8%) vindt haar oorsprong niet in een toename bij de werkloze bevolking, maar wel bij het aantal werkenden, waarvan de groei tussen 2005 en 2012 zelfs + 3% bereikt, d.i. + 44 900 personen. Over diezelfde periode is het aantal werkende mannen gedaald met 42 300, d.i. met 2,3%.

Zijn die tegengestelde bewegingen voor de werkende bevolking te verklaren door de economische crisis, die harder heeft toegeslagen in de secundaire sector waarin vooral mannen zijn tewerkgesteld? Uit tabel 5 blijkt dat de crisis ook de vrouwen heeft getroffen, want tussen 2008 en 2012 kon er bij hen een daling van 26 000 eenheden worden vastgesteld.

Tabel 6

Vergelijkende evolutie van de werkende vrouwelijke en mannelijke bevolking van 15 t.e.m. 49 volgens economische sector⁴

Jaar	Secundaire sector			Tertiaire sector			Totaal van de 2 sectoren		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2008	708 300	167 000	879 100	1 114 600	1 392 900	2 512 400	1 822 900	1 559 900	3 391 500
2009	661 600	153 100	820 600	1 116 900	1 389 700	2 510 700	1 778 500	1 542 800	3 331 300
2010	652 100	166 600	824 600	1 118 400	1 385 600	2 508 900	1 770 500	1 552 200	3 333 500
2011	649 100	156 600	807 900	1 119 100	1 391 400	2 513 900	1 768 200	1 548 000	3 321 800
2012	618 400	138 100	758 900	1 143 600	1 397 200	2 545 700	1 762 000	1 535 300	3 304 600
	81,5%	18,2%	100%	44,9%	54,9%	100%	53,3%	46,5%	100%
2008	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2009	93,4	91,7	93,3	100,2	99,8	99,9	97,6	98,9	98,2
2010	92,1	99,8	93,8	100,3	99,5	99,9	97,1	99,5	98,3
2011	91,6	93,8	91,9	100,4	99,9	100,1	97,0	99,2	97,9
2012	87,3	82,7	86,3	102,6	100,3	101,3	96,7	98,4	97,4

Bron: Eurostat – EAK – lfsa_egan2

Het is inderdaad vooral de secundaire sector die te lijden had tijdens de crisis en dat nog meer bij de vrouwen (- 17,3%) dan bij de mannen (- 12,7%). Aangezien de tewerkstelling bij vrouwen wordt gekenmerkt door het overwicht van de tertiaire sector (deze sector vertegenwoordigt 91% van het totaal van de twee sectoren), heeft de negatieve impact van de crisis in de secundaire sector minder invloed gehad op de vrouwelijke tewerkstelling in haar geheel.

Omgekeerd heeft de tertiaire sector de crisis goed kunnen weerstaan, want in die sector was er in 2011 en in 2012 nog een groei met 1,3%. De mannen (+ 2,6%) konden echter meer dan de vrouwen (+ 0,3%) van die stijging profiteren.

⁴ In het vervolg van dit hoofdstuk bekijken we de periode 2008-2012 meer in detail door het feit dat Eurostat geen gedetailleerde cijfers over de bedrijfstakken publiceert vóór 2008.

5

Vergelijkende evolutie van de loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar volgens geslacht, economische sector en nijverheidstak

In dit hoofdstuk vergelijken we enerzijds de werkende vrouwelijke en mannelijke loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar, en anderzijds die beide populaties volgens de economische sector en de nijverheidstak waartoe ze behoren.

Tabel 7

Vergelijkende evolutie van de werkende vrouwelijke en mannelijke loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar volgens economische sector

Jaar	Secundaire sector			Tertiaire sector			Totaal van de 2 sectoren		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2008	630 900	157 800	788 700	934 900	1 264 500	2 199 400	1 565 800	1 422 300	2 988 100
2009	576 900	143 000	719 900	940 100	1 256 100	2 196 200	1 517 000	1 399 100	2 916 100
2010	574 700	156 500	731 200	942 700	1 252 300	2 195 000	1 517 400	1 408 800	2 926 200
2011	569 700	146 400	716 100	941 200	1 263 300	2 204 500	1 510 900	1 409 700	2 920 600
2012	539 700	130 000	669 700	965 300	1 268 500	2 233 800	1 505 000	1 398 500	2 903 500
	80,6%	19,4%	100%	43,2%	56,8%	100%	51,8%	48,2%	100%
2008	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2009	91,4	90,6	91,3	100,6	99,3	99,9	96,9	98,4	97,6
2010	91,1	99,2	92,7	100,8	99,0	99,8	96,9	99,1	97,9
2011	90,3	92,8	90,8	100,7	99,9	100,2	96,5	99,1	97,7
2012	85,5	82,4	84,9	103,3	100,3	101,6	96,1	98,3	97,2

Bron: Eurostat – EAK – ifsa_eegan2

Als we enkel de loontrekkenden bekijken, komen dezelfde tendensen naar voren: de tertiaire sector heeft de crisis goed weerstaan en de mannen (+ 3,3%) hebben daar meer dan de vrouwen (+ 0,3%) van kunnen profiteren.

De toestand van de loontrekkenden binnen de tertiaire sector verschilt aanzienlijk volgens de beschouwde nijverheidstak (cf. tabel 8).

Tabel 8

Evolutie van de vrouwelijke loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar in sommige nijverheidstakken⁵ van de tertiaire sector

	Dalende activiteitstakken			Stijgende activiteitstakken			
	2008	2012	Evol.	2008	2012	Evol.	
Handel, herstellingen	189 300	188 200	- 0,6%	Administratieve en ondersteunende diensten, menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	398 300	437 800	+ 9,9%
Overnachtingen en restaurants	43 200	38 200	- 11,6%				
Financiële diensten en verzekeringen	64 300	53 100	- 17,4%	Onderwijs	206 600	215 000	+ 4,1%
Openbare besturen	145 300	137 500	- 5,4%				

Bron: Eurostat – EAK – ifsa_eegan2

Tussen 2008 en 2012 is de werkgelegenheid toegenomen binnen sommige nijverheidstakken, zoals de administratieve dienstverlening, de ondersteunende diensten, de menselijke gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening (+9,9%), terwijl er in andere nijverheidstakken een daling was.

Die vaststelling op basis van gegevens uit de Enquête naar de Arbeidskrachten is globaal gezien gestaafd door de gegevens die door de RSZ worden gepubliceerd⁶ (cf. tabel 9) over de loontrekkenden: in de

⁵ We hebben de “administratieve en ondersteunende diensten” en de “menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening” samen gegroepeerd, omdat de EAK en de RSZ sommige activiteiten verschillend onderbrengen in de ene of de andere nijverheidstak.

nijverheidstakken “administratieve en ondersteunende diensten” en “menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening” is het aantal vrouwelijke loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar met 7,7% gestegen tussen 2008 en 2012.

Tabel 9

Evolutie van de vrouwelijke loontrekkenden van 15 t.e.m. 49 jaar in sommige nijverheidstakken van de tertiaire sector

Dalende activiteitstakken				Stijgende activiteitstakken			
	2008	2012	Evol.		2008	2012	Evol.
Handel, herstellingen	193 548	184 201	- 4,8%	Administratieve en ondersteunende diensten, menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	375 686	404 490	+ 7,7%
Overnachtingen en restaurants	46 927	43 112	- 8,1%				
Financiële diensten en verzekeringen	53 441	50 758	- 5,0%	Onderwijs	183 207	189 509	+ 3,4%
Openbare besturen	65 910	61 630	- 6,5%				

Bron: RSZ – trimestriële brochures “Loontrekkende tewerkstelling” – aantal tewerkgestelde werknemers

Het lijkt er dus op dat de meer uitgesproken daling van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen tussen 2008 en 2012 deels te wijten is aan de gunstige evolutie van de loontrekkende arbeid in bepaalde specifieke subtakken⁷, waaronder die welke rechtstreeks verband houden met de activiteiten die worden verricht door de dienstencheque-ondernemingen:

Nijverheidstak	Subtak	NACE-code:	Activiteiten
Administratieve en ondersteunende diensten	78	78100	Arbeidsbemiddeling
		78200	Uitzendbureaus
	81	81210	Algemene reiniging van gebouwen
		81220	Overige reiniging van gebouwen
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	88	88101	Gezins- en bejaardenzorg aan huis
		88999	Andere vormen van maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting
Andere dienstverlening	96	96011	Industriële wasserijen
		96012	Wasserettes en wassalons ten behoeve van particulieren
		96099	Overige persoonlijke diensten

⁶ Er dient wel gezegd dat de verschillen tussen de cijfers van Eurostat en die van de RSZ niet enkel te verklaren zijn door verschillen op het vlak van methodologie, maar ook door het feit dat sommige loontrekkenden die vallen onder de RSZPPO niet zijn opgenomen in de gegevens van de RSZ.

⁷ Het is helaas niet mogelijk om met de Eurostatgegevens uitsluitend te focussen op de activiteiten die door de dienstencheque-ondernemingen worden verricht.

Over de bestudeerde periode kan een toename van 16,6 % worden vastgesteld voor de vrouwelijke werkgelegenheid⁸ binnen die subtakken (cf. tabel 10).

Tabel 10

Vergelijkende evolutie van de werkgelegenheid in de subtakken (78, 81, 88 en 96) die de activiteiten omvatten die worden verricht door dienstencheque-ondernemingen, volgens geslacht (personen van 15 t.e.m. 49 jaar)

Jaar	Subtakken met DC-activiteiten		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
2008	59 800	188 800	248 600
2009	63 400	187 200	250 600
2010	59 800	187 300	247 100
2011	65 600	198 700	264 300
2012	67 300	220 200	287 500
	23,4%	76,6%	100%
2008	100	100	100
2009	106,0	99,2	100,8
2010	100,0	99,2	99,4
2011	109,7	105,2	106,3
2012	112,5	116,6	115,6

Bron: Eurostat – EAK – ifsa_egan22d

De macro-economische analyse per subnijverheidstak lijkt een iets gunstiger evolutie weer te geven van de vrouwelijke werkgelegenheid binnen die subtakken die de activiteiten van de dienstencheque-ondernemingen omvatten. Ook de evolutie van de mannelijke werkgelegenheid is gunstig, waarschijnlijk door de stijging van de interimactiviteiten die meer gericht zijn op mannelijk personeel. Niettemin is die stijging minder aanzienlijk in procenten en zeker in absolute cijfers, doordat mannen veel minder talrijk aanwezig zijn binnen die nijverheidstakken.

In hoofdstuk 7 zullen we zien dat die toename gedeeltelijk toe te schrijven is aan het opnieuw tewerkstellen van een groot aantal langdurig werkloze vrouwen.

⁸ Eurostat verschaft helaas geen gedetailleerde gegevens over de economische activiteit per subtak van de werkgelegenheid in loondienst.

6

Internationale vergelijking

Is de gunstige evolutie van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen sedert 2005 een verschijnsel dat eigen is aan België of vinden we dezelfde tendensen terug bij onze naaste buurlanden en in Europa in het algemeen?

Tabel 11

Evolutie van de werkloosheid bij vrouwen van 15 t.e.m. 49 jaar met een werkloosheidsduur ≥ 2 jaar

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-2012
Europese Unie (28 landen)	2 039 500	1 849 900	1 551 800	1 270 500	1 265 000	1 479 800	1 739 100	2 059 800	+ 1,0%
Eurozone (17 landen)	1 353 500	1 281 800	1 140 400	999 400	1 004 400	1 163 700	1 344 000	1 605 700	+ 18,6%
Polen	386 000	288 200	164 300	74 600	63 900	70 600	86 500	105 700	- 72,6%
Duitsland	432 200	446 100	401 400	327 400	270 300	232 000	194 700	160 100	- 63,0%
België	54 000	52 300	46 800	38 500	37 000	42 000	35 700	29 100	- 46,1%
Frankrijk	190 000	186 700	164 000	132 700	141 900	165 300	179 400	174 000	- 8,4%
Nederland	25 600	22 100	15 700	10 800	9 700	12 300	14 000	20 500	- 19,9%

Bron: Eurostat – EAK – lfsa_ugad

Als we ons baseren op de cijfers van de geharmoniseerde werkloosheid op Europees niveau zoals ze voorkomen in de Enquête naar de Arbeidskrachten, en we de evolutie van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen in België vergelijken met die in de andere Europese landen, vertoont België de 3^e sterkste daling sinds 2005.

Over die periode laten de 28 landen van de Europese Unie als geheel een status quo optekenen van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen (+ 1%) en de 17 landen van de eurozone een aanzienlijke stijging (+ 18,6%).

Vergeleken met de dichtste buurlanden, laat enkel Duitsland een sterkere daling dan België optekenen: - 63% tussen 2005 en 2012 tegenover - 46,1% voor België.

Tabel 12

Evolutie van de werkloosheid bij mannen van 15 t.e.m. 49 jaar met een werkloosheidsduur ≥ 2 jaar

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2005-2012
Europese Unie (28 landen)	2 013 500	1 862 200	1 526 000	1 281 600	1 342 400	1 679 600	2 060 300	2 407 300	+ 19,6%
Eurozone (17 landen)	1 252 500	1 222 100	1 067 000	939 700	990 900	1 207 200	1 467 900	1 769 400	+ 41,3%
Polen	354 900	272 800	158 800	56 300	53 400	66 600	85 200	99 800	- 71,9%
Duitsland	545 800	545 500	466 200	390 400	353 900	321 500	277 100	233 000	- 57,3%
Roemenië	138 300	111 800	77 100	65 000	51 300	41 900	55 100	64 400	- 53,4%
Oostenrijk	7 300	4 500	3 900	3 900	3 500	3 400	4 600	4 600	- 37,0%
Tsjechische Republiek	44 100	40 100	26 800	22 300	18 500	24 200	23 500	30 500	- 30,8%
Finland	8 800	7 000	5 700	2 200	2 900	4 600	7 400	7 000	- 20,5%
Slovakije	95 900	89 200	71 900	54 900	48 900	63 700	75 200	76 700	- 20,0%
Nederland	29 900	24 200	14 500	9 000	7 600	10 900	17 800	24 000	- 19,7%
België	49 000	45 100	40 400	38 500	41 200	43 700	38 400	41 000	- 16,3%
Frankrijk	154 700	173 500	168 700	133 800	141 000	184 000	190 400	198 900	+ 28,6%

Bron: Eurostat – EAK – lfsa_ugad

Die sterke daling van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen in België is des te opmerkelijker, aangezien de langdurige werkloosheid bij de mannen in veel mindere mate is gedaald (- 16,3%). Het gaat daarbij om een atypische tendens in vergelijking met de andere Europese landen. De andere Europese landen die in dalende volgorde het best gerangschikt zijn voor de langdurige werkloosheid bij de vrouwen, zijn dat ook in dalende volgorde voor de langdurige werkloosheid bij de mannen: nl. Polen (respectievelijk - 72,6% en - 71,9%), Duitsland (respectievelijk - 63% en - 57,3%) en Roemenië (respectievelijk - 41,5% en - 53,4%).

Het lijkt dus dat België zich van de andere EU-landen onderscheidt door een atypische daling van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen in de leeftijdsklasse van 15 t.e.m. 49 jaar tussen 2005 en 2012.

7

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid naar het dienstenchequestelsel

Om de uitstroom uit de langdurige werkloosheid naar het dienstenchequestelsel te ramen zijn we in 3 etappes tewerk gegaan:

- we hebben voor de UVW-WZ onder de 50 jaar (verschillende personen) met minstens 2 jaar werkloosheidsduur de uitstroom op trimestriële basis⁹ berekend tijdens de volgende 4 trimesters: T3 2011, T4 2011, T1 2012 en T2 2012 ;
- vervolgens hebben we het aandeel van de uitstromers berekend die zijn terug te vinden in het dienstenchequestelsel¹⁰;
- tot slot hebben we de sterke daling van het aantal langdurig werkloze vrouwen onder de 50 jaar vergeleken met de sterke stijging van het aantal vrouwelijke dienstenchequewerknemers die uit de werkloosheid naar dat stelsel zijn gestroomd.

7.1

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid

Tabel 13

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid binnen de 12 maand volgens geslacht en leeftijdsklasse – vergoede werklozen van T3 2011 t.e.m. T2 2012

	< 30 jaar			30 t.e.m. 39 jaar			40 t.e.m. 49 jaar			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Arbeidskrachten	23 847	21 502	45 349	31 394	29 378	60 772	33 273	28 755	62 028	88 514	79 635	168 149
Uitstroom	10 195	10 004	20 199	10 914	12 201	23 115	9 549	9 945	19 494	30 658	32 150	62 808
Flux	43%	47%	45%	35%	42%	38%	29%	35%	31%	35%	40%	37%

Bron: RVA – statistiek van de betalingen

37% van de UVW-WZ jonger dan 50 jaar met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer is in de loop van een van de volgende 4 trimesters uit de werkloosheid uitgestroomd. De uitstroom vermindert met de leeftijd: hij is het hoogst bij de -30-jarigen (45%) en het laagst bij de 40- t.e.m. 49-jarigen (31%).

Voor elke bestudeerde leeftijdsklasse is de uitstroom hoger bij de vrouwen.

Tabel 14

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid binnen de 12 maand volgens geslacht en leeftijdsklasse (verschil uitgedrukt in %) – vergoede werklozen van T3 2011 t.e.m. T2 2012

	< 30 jaar			30 t.e.m. 39 jaar			40 t.e.m. 49 jaar			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Versch.	Mannen	Vrouwen	Versch.	Mannen	Vrouwen	Versch.	Mannen	Vrouwen	Versch.
Flux	43%	47%	+ 4 %-punt	35%	42%	+ 7 %-punt	29%	35%	+ 6 %-punt	35%	40%	+ 6 %-punt

Bron: RVA – statistiek van de betalingen

De uitstroom bij de vrouwen ligt 6 procentpunt¹¹ hoger dan bij de mannen.

⁹ Het gaat hier om de externe uitstroom op trimestriële basis: men telt een externe uitstroom als de betrokken persoon een uitkering krijgt als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze in de loop van trimester X en geen enkele uitkering van de RVA als volledig werkloze in de loop van trimester X+1. Iemand die verschillende keren uitstroomt in de loop van de 4 trimesters, wordt slechts één keer geteld.

¹⁰ Voor 2011 zijn de gegevens over de dienstenchequewerknemers gebaseerd op de jaarlijkse telling van de gesloten contracten, terwijl voor 2012 - aangezien de telling nog niet is afgesloten - de gegevens afkomstig zijn van de uitgiftemaatschappij van de dienstencheques (Sodexo), die enkel de actieve werknemers telt.

¹¹ 6 procentpunt is de afronding van 5,7 procentpunt.

7.2

Ratio van de uitstromers naar het dienstenchequestelsel

Tabel 15

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid naar het dienstenchequestelsel volgens geslacht en leeftijdsklasse – ratio van de uitstroom DC / totale uitstroom

	< 30 jaar			30 t.e.m. 39 jaar			40 t.e.m. 49 jaar			Totaal		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Uitstroom DC	24	967	991	58	1 131	1 189	44	977	1 021	126	3 075	3 201
Deel flux naar DC	0,2%	9,7%	4,9%	0,5%	9,3%	5,1%	0,5%	9,8%	5,2%	0,4%	9,6%	5,1%

Bron: RVA – statistiek van de dienstenchequewerknemers

Aangezien het dienstenchequestelsel gericht is op huishoudelijk werk, betreft de uitstroom naar dat stelsel bijna uitsluitend vrouwen. De ratio ten opzichte van de totale uitstroom bedraagt daarenboven bijna 10% bij de vrouwen. Met andere woorden: bijna 10% van de vrouwelijke langdurig werklozen die uitstromen uit de werkloosheid, komt terecht in het dienstenchequestelsel tegenover 0,4% bij de mannen. De andere uitstroom leidt naar andere activiteiten of verschillende vormen van inactiviteit. Bovendien is die ratio ongeacht de leeftijdsklasse praktisch dezelfde; hij varieert nl. van 9,3% t.e.m. 9,8%.

Daarenboven kunnen we ervan uitgaan dat niet enkel werkzoekende vrouwen opnieuw werk hebben gevonden dankzij het stelsel van de dienstencheques. Een aantal werkneemsters dat een gewone job had, heeft die verlaten om aan de slag te gaan in het nieuwe dienstenchequestelsel. Die vrijgekomen arbeidsplaatsen werden dan weer ingenomen door andere werkzoekenden. Dat indirecte effect moet beslist ook in aanmerking worden genomen als deel van de verklaring voor de hogere uitstroom bij de vrouwelijke werklozen.

7.3

Dienstenchequewerkneemsters die in 2011 uit de werkloosheid kwamen

Tijdens de periode 2004-2010 is het aantal langdurig werkloze vrouwen onder de 50 jaar met 49 083 eenheden gedaald. Ter vergelijking: in diezelfde periode bedraagt het aantal dienstenchequewerkneemsters dat één jaar voor indiensttreding werkloos was, 62 396 personen. Doordat het ons onmogelijk is in deze populatie de langdurig werkloze vrouwen onder de 50 jaar af te bakenen, omvatten die gegevens vrouwelijke werklozen uit alle leeftijdsklassen en met een verschillende werkloosheidsduur.

Tabel 16

Vergelijking tussen het aantal vrouwelijke UVW-WZ (< 50 jaar, 2 jaar en +) en het aantal DC-werkneemsters die uit de werkloosheid komen

Jaar	Vrouwelijke langdurig werklozen	DC-werkneemsters die uit de werkloosheid komen
2004	106 071	5 843
2005	110 257	6 749
2006	98 393	7 474
2007	81 540	7 867
2008	67 606	8 133
2009	60 130	9 395
2010	56 988	16 935
2004-2010	- 49 083	62 396

Bron: RVA – statistiek van de dienstenchequewerknemers en de betalingen

Conclusie: het lijkt er dus op dat het succes van het dienstenchequestelsel deels het feit verklaart dat de uitstroom van de langdurig werkloze vrouwen groter is dan die van hun mannelijke tegenhangers.

8

Uitstroom uit de langdurige werkloosheid naar niet-vergoedbaarheid

In het tweede luik van onze studie bestuderen we het effect van de sancties die werden toegepast in het kader van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk.

Aangezien een uitstroom slechts wordt geteld in geval van niet-vergoedbaarheid, nemen we enkel de sancties in aanmerking die aanleiding geven tot niet-vergoedbaarheid: tijdelijke schorsingen, uitsluitingen en - sedert 2011 - vrijwillige verzakingen. Het is voor ons helaas niet mogelijk om uit de gesanctioneerde werklozen die werklozen te halen met een werkloosheidsduur van 2 jaar of langer. Aangezien dat type sanctie slechts mogelijk is na minstens 19 maanden werkloosheid voor de werklozen jonger dan 25 jaar en pas na minstens 25 maanden werkloosheid voor die van 25 jaar of meer, kunnen we er van uitgaan dat het merendeel van de sancties betrekking heeft op langdurig werklozen.

De vraag luidt dus: is er in de periode 2005-2012 qua geslacht een significant verschil in de evolutie van het aantal sancties die leiden tot niet-vergoedbaarheid?

Tabel 17

Evolutie van het aantal sancties als gevolg van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk 2005-2012

Jaar	Mannen				Vrouwen			
	Tijdelijke Sancties	Uitsluitingen	Vrijwillige verzakingen	Totaal	Tijdelijke Sancties	Uitsluitingen	Vrijwillige verzakingen	Totaal
2005	457	61	0	518	316	16	0	332
2006	1 688	627	0	2 315	1 554	333	0	1 887
2007	2 471	1 622	0	4 093	2 425	906	0	3 331
2008	3 051	2 817	0	5 868	3 374	1 760	0	5 134
2009	3 916	4 224	0	8 140	3 969	2 377	0	6 346
2010	3 399	3 629	0	7 028	3 303	2 037	0	5 340
2011	3 155	3 429	212	6 796	2 976	2 021	550	5 547
2012	3 045	3 372	400	6 817	2 856	1 940	931	5 727
2005-2012	21 182	19 781	612	41 575	20 773	11 390	1 481	33 644
	Aantal verschillende personen			29 368 54%	Aantal verschillende personen			24 570 46%

Bron: RVA – statistiek van de sancties

De evolutie van het aantal sancties als gevolg van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk vertoont geen onevenwicht ten nadele van de vrouwen. Integendeel, de vrouwen krijgen sedert 2005 minder sancties opgelegd die leiden tot niet-vergoedbaarheid (46% van de sancties tegenover 54% voor de mannen). Over de hele periode bedraagt het verschil 7 931 eenheden. Toch zijn er meer vrouwen die vrijwillig afstand doen van hun werkloosheidsuitkering en die zich zo uit de arbeidsmarkt terugtrekken (1 481 vrouwen sedert 2011 tegenover 612 mannen).

Vóór 2005 was dat omgekeerd, want de uitsluitingen op basis van artikel 80 troffen toen vooral vrouwen: tussen 1997 en 2004 betrof 73% van deze uitsluitingen een vrouw (cf. tabel 18).

Tabel 18
Evolutie van het aantal uitsluitingen op basis van artikel 80 (abnormaal langdurige werkloosheid)

Jaar	Art.80	
	Mannen	Vrouwen
1997	5 204	14 699
1998	3 652	11 293
1999	2 916	8 566
2000	2 548	7 588
2001	2 365	6 575
2002	2 329	5 787
2003	2 398	5 961
2004	2 574	4 965
1997-2004	23 986	65 434
2001-2004	9 666	23 288
Aantal verschillende personen ¹²		
2001-2004	9 040	22 172
	29%	71%

Bron: RVA – statistiek van de sancties

De impact van het aantal sancties is dus geen beslissende factor geweest in de evolutie van de langdurige werkloosheid bij vrouwen. Enerzijds lag het aantal uitsluitingen hoger in de tijd van artikel 80 dan in het kader van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk en anderzijds troffen de uitsluitingen art. 80 eerder de vrouwen, terwijl de sancties als gevolg van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk eerder de mannen treffen.

Conclusie: ondanks het feit dat de vaststellingen die hier werden gedaan, betrekking hebben op het geheel van de UVW-WZ, en niet enkel op de langdurig werklozen, verklaart het aantal sancties in het kader van de procedure inzake activering van het zoekgedrag naar werk niet de forse daling van het aantal vrouwelijke langdurig werklozen.

¹² De gegevens betreffende de verschillende personen zijn pas beschikbaar vanaf 2001. Ze benaderen onder meer sterk het totaal aantal uitsluitingen art.80.

9

Besluit

In België kon tussen 2005 en 2012 een aanzienlijke daling van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen worden vastgesteld. Het gaat om een atypisch verschijnsel, want de daling bij de mannen is heel wat kleiner. België onderscheidt zich zo van de meeste andere Europese landen, waar de evolutie van de langdurige werkloosheid niet zo sterk verschillend was volgens geslacht.

Als gedeeltelijke verklaring van dat verschijnsel, onderscheidden we 2 verklarende factoren waarvan we over interne gegevens beschikken, nl. de invloed van het dienstenchequestelsel en de impact van het aantal sancties dat werd uitgesproken in het kader van de procedure tot activering van het zoekgedrag naar werk.

De macro-economische analyse laat een aanzienlijke groei zien van de werkgelegenheid bij de vrouwen in de economische nijverheidstakken die verband houden met de activiteiten die door de dienstencheque-ondernemingen worden verricht.

Het bestuderen van de uitstroom uit de langdurige werkloosheid naar het dienstenchequestelsel van T3 2011 t.e.m. T2 2012 bevestigt dat de werkgelegenheidsgroei bij de vrouwen voor een deel toe te schrijven is aan de instroom in die sector van een groot aantal langdurig werkloze vrouwen tussen 2005 en 2012.

De daling van de langdurige werkloosheid bij de vrouwen lijkt daarentegen niet te zijn beïnvloed door de evolutie van het aantal sancties, want hun aantal is eerder gedaald voor de vrouwen en toegenomen voor de mannen.